שניהם נותנים גט ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס [א]וכן [א]האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקדשה את עצמה אם שלה קדמו קדושיה קידושין ואם של שלוחה קדמו קידושיו קידושין ואם אינן יודעין שניהם נותנים לה גט ואם רצו אחד נותן לה גט ואחד כונס:

גמ' וצריכא דאי אשמעינן גבי דידיה משום דגברא קים ליה ביוחסין אבל איתתא דלא קים לה ביוחסין אימא לא ניהוו קידושיה קידושין ואי אשמעינן גבי דידה משום דאיתתא דייקא ומינסבא אבל איהו אימא לא איכפת ליה צריכא איתמר קידשה אביה בדרך וקידשה עצמה בעיר והרי היא בוגרת רב אמר [ב]הרי היא בוגרת לפנינו ושמואל אמר חיישינן לקידושי שניהם אימת אילימא בתוך ששה בהא נימא רב הרי היא בוגרת לפנינו [ג]השתא הוא דבגרה אלא לאחר ששה בהא נימא שמואל חיישינן לקידושי שניהם [ב]והא אמר שמואל [ד]אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד לא צריכא דקדיש בההוא יומא דמשלים ששה רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת ושמואל אמר השתא הוא דאייתי סימנים ושמואל מאי שנא ממקוה [ג]דתנן [ה]מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות שאני התם דאיכא למימר העמד טמא על חזקתו ואימר לא טבל אדרבה העמד מקוה על חזקתו ואימר לא חסר הרי חסר לפניך הכא נמי הרי בוגרת לפניך השתא הוא דבגרה התם נמי השתא הוא דחסר התם תרתי לריעותא הכא חדא לריעותא ושמואל מאי שנא מחבית [ד]דתניא [ו]היה בודק את החבית להפריש עליה תרומה והולך ואחר כך נמצאת חומץ כל ג' ימים ודאי מיכן ואילך ספק ורמינן חבית אמקוה מ"ש דהכא ודאי ומ"ש דהכא ספק ואמר רב חנינא מסוריא מאן תנא חבית רבי שמעון היא דגבי מקוה נמי ספיקא משוי[ה] דתניא [ז]כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות ורבי שמעון אומר ברשות הרבים טהורות ברשות היחיד תולין אבל לרבנן טבל למפרע שאני התם דאיכא למימר העמד טבל על חזקתו ואימר לא ניתקן אדרבה העמד יין על חזקתו ואימר לא החמיץ הרי החמיץ לפניך הכא נמי הרי היא בוגרת לפנינו השתא הוא דבגרה [ו](הכא) נמי השתא הוא דאחמיץ התם תרתי לריעותא הכא חדא לריעותא הוא דאיכא נימא כתנאי

מי

רש"י

שניהם נותנין גט. אם באת לינשא לאחר: **גמ' משום דגברא קים ליה ביוחסין.** וכשמצא מיוחסת [א] קידשה לו וביטל את השליח אבל איתתא דלא קים לה ביוחסין אימא אע"ג דקידשה עצמה לא ביטלה את השליח ולא סמכה על קידושיה דסברה דילמא שליח משכח מיוחס מזה: **לא איכפת ליה.** בבתו אם תנשא למיוחס כל דהו ולא בטליה לשליחות דשליח ואפילו מקדשה לגרוע והא דקדיש קדשה סבר דילמא לא משכח אבל אי משכח לא בטליה: **וקידשה היא [ח] בעיר.** בו ביום: **והרי היא בוגרת.** בדקנוה לדעת אם יצאה מרשות האב להיות קדושיה קידושין ומצאנוה בוגרת בו ביום: **הרי בוגרת לפנינו.** וקדושיה קידושין ולא של אביה: **חיישינן לקידושי שניהם.** שמא כשקידשה האב נערה היתה וקדמו קידושיו: **אי נימא בתוך ששה.** חדשים שבין נערות לבגרות דאמרינן אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד. [ט] כשהביאה סימני נערות אינה שוהה להיות בוגרת אלא ששה חדשים ופעמים שהיא ממהרת לבגור וסימניה ניכרים בדדיה כדתנן במס' נדה (דף מז.) פגה בוחל וצמל: **בהא אמר רב הרי בוגרת לפנינו.** הא כל אותן ששה חדשים בחזקת נערה היא עד שנכיר בסימני בגרותה וכי בדקנוה בפניא ואישתכחא בוגרת מי יימר [י] דצפרא נמי בוגרת היא ודילמא השתא הוא דבגרה: **אלא לאחר ששה.** חדשים והא ודאי משמלאו לה ששה חדשים בגרה לה: **וכי תימא בליר הוא דליכא הא טפי איכא הא אלא בלבד קאמר** לא גרס[י]. דמהיכא תיסק אדעתין למימר הכי מי קאמר אין בין נערות לבגרות פחות מששה חדשים: **דקדיש ביומא דמשלים שית.** אביה בבוקר והיא בערב והיום הזה היא בחזקת שתבגר: **מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת.** שכל היום היא בחזקת שתביא: **על גביו.** בכלים שהטביל בו: **בין שהוא ברשות היחיד.** שספק טומאה טמא בו: **בין שנעשו ברה"ר.** שספק טומאה טהור בו: **טמאות.** דלאו ספק הוא אלא ודאי אלמא אמרינן כשעת מציאתן מחזקינן ליה מעיקרא הכא נמי נימא מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת שכל היום היא בחזקת שתביא: **תרתי לריעותא.** טמא על חזקתו והרי חסר לפניך: **הכא.** גבי קידושי האב חדא לריעותא הוא דאיכא הרי בוגרת לפנינו אבל אם באת לומר העמד אשה על חזקתה יומא דמשלם שית לאו חזקת בגרות ולאו חזקת נערות אית בה שהיום היא עשויה להשתנות: **היה בודק את החבית.** תמיד שלא תחמיץ והניח אותה החבית להיות מפריש עליה והולך כלומר להיות סומך עליה בהפרשת תרומותיו כשבא לשתות מאה לוגין טבל במקום אחר אומר הרי שני לוגין בחבית פלונית תרומה על מאה לוגין הללו וכן עושה תדיר ואח"כ נמצאת חומץ ואין ידוע מאימתי החמיצה וכל תרומה שסמך עליה משהחמיצה לא תיקן דקסבר יין וחומץ שני מינין הן: **כל ג' ימים ודאי** גרסינן. ולא גרסינן הראשונים. אמוראי פליגי בה בב"ב (דף צו.) איכא למ"ד כל ג' ימים הראשונים שאחר הבדיקה שבדקה ומצאה יין הרי היא בחזקת יין ודאי וכל טבלים שתלה תרומתן בה באותן ג' ימים מתוקנים הן מכאן ואילך ספק והויא תרומה ליאסר לזרים ויחזור ויתרום דשמא כבר החמיצה ולא היתה תרומה ואיכא למ"ד כל ג' ימים שלפני בדיקה זו האחרונה שמצאה חומץ הרי היא בחזקת ודאי חומץ ואם עשאה באותן ג' ימים תרומה על מקום אחר אינה תרומה ומותרת לזרים אם יתקננה מטבלה דלא הוי חומץ גמור בפחות מג' ימים וזו שנמצאת חומץ [נ] בידוע שלשה ימים יש שנתקלקלה: **מכאן ואילך.** מג' ולמפרע ספק והוי תרומה ליאסר לזרים ויחזור ויתרום: **מ"ש.** גבי מקוה דמחזקינן ליה בחסר משעה ראשונה שהנחנוהו בחזקת שלם דקתני כל טהרות שנעשו על גביו אפילו ברשות הרבים טמאות אלמא לאו ספק הוא דאי ספק הוה ליה למימר ברה"ר טהורות והאי מקוה על כרחיך בתחילתו השלימוהו בארבעים סאה וקא מחזקינן ליה מהאי שעתא בחזקת חסר ודאי: **ומאי שנא.** גבי חבית דקתני מכאן ולהלן ספק ולא אמרינן משעתא [מ]דסליק ידיו מלבודקו החמיץ: **וא"ר חנינא** גרס: **ברה"י תולין.** כל ספק טומאה לר"ש ברה"י תולין כדמפרש טעמא בשמעתא קמייתא דנדה (דף ג.) דלא דמי לספק סוטה דהתם יש רגלים לדבר: **טבל למפרע.** זה שניתקן על ידי חבית זו דאמרינן מדהשתא החמיץ מעיקרא נמי חומץ וה"נ נימא מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת: **נימא כתנאי.** הא דרב ושמואל:

מי

תוספות

קידשה אביה בדרך כו' וקידשה עצמה וכו'. וא"ת אמאי איפליגו רב ושמואל בכה"ג נפלגו בקידשה אביה גרידא[א] כמה דפירש דפליגי בקידשה אביה ואחר כך קידשה היא עצמה וי"ל דודאי לא פליגי בקידשה אביה לחוד דבההיא מודה שמואל דאינה מקודשת דאמרינן העמד אשה אחזקת פנויה כמו שהיתה קודם שקידשה והרי היא בוגרת לפנינו[ב] ואין קידושי האב קידושין אבל עתה שקדשה אף היא עצמה ליכא חזקה דפנויה דממה נפשך אשת איש היא או משום קידושי אביה או משום קידושי דידה וליכא האי סברא ומשום הכי פליג שמואל:

[אילימא בתוך ששה וכו'. מתוך פי' רש"י משמע דבדקוה בתוך ו' ומצאוה בוגרת ומש"ה פריך בהא לימא וכו' ואין נראה דלעולם לא תמהר לבגור תוך ו' אלא איירי דבאה לפנינו אחר ששה ול"ג השתא הוא דבגרה. ת"י]:

ושמואל מ"ש ממקוה. ואם תאמר לרב נמי תקשי דע"כ לא קאמר רב דמצפרא נמי בוגרת הויא אלא משום דליכא חזקה דנערות כדפי' בקונטרס אבל אי הויא חזקה דנערות מודה רב דאוקמא אחזקתה והכי נמי גבי מקוה איכא חזקה דשלם וי"ל דלרב נמי קשה ונקט שמואל משום דפריך ליה בהדיא טפי[ו]:

כל ג' ימים ודאי. ל"ג הראשונים דהא פליגי בה אמוראי (בב"ב דף צו.) דאיכא למ"ד ג' ימים הראשונים ודאי יין מכאן ואילך ספק ואיכא למ"ד ג' ימים האחרונים ודאי חומץ ומקודם ספק ואיכא למ"ד דג' ימים הראשונים ודאי יין וג' ימים האחרונים ודאי חומץ ובינתיים ספק:

[אדרבה העמד מקוה על חזקתו ואימר לא חסר. לשון אדרבה קשה דהל"ל לחומרא ומיהו הכא איכא לפרושי[ג] היכי שרפינן עלה קדשים אבל גבי יין לקמן אין שייך לייסב כך[ד]. ת"י]:

והן

מסורת הש"ם

א) לעיל נט:, ב) נדה סה. כתובות לט., ג) גיטין לא: נדה ב: מקואות פרק ב מ"ב, ד) ב"ב צו. נדה ב: [תוספתא תרומות פ"ד ה"ח], ה) [בכת"י נוסף: לה. וכ"ה בנדה], ו) [תוספתא מקואות פ"א ה"ז], ז) צ"ל התם, ח) [ברש"י שברי"ף נוסף את עצמה], ט) [בר"ן: כלומר דמשהביאה], י) [ברש"י רי"ף: דמצפרא], כ) [ע' תוס' נדה סה. ד"ה וכ"ת כו' מיישבים הגרסא וכן גירסת הרי"ף והרא"ש], ל) [בדפו"ר: בידו ע"כ שלשה], מ) [בדפו"ר: דסילק], נ) [וע"ע תוס' נדה ב ע"ב ד"ה השתא], ס) [נדצ"ל אבל אם הם],

◆

מוסף רש"י

אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד. משתביא שתי שערות הויא נערה באותן שתביא משתים עשרה שנה והלאה ומשתביאם עד שתבגור ששה חדשים ותו לא (כתובות לט.). **מקוה שנמדד.** שהיה בחזקת שלם ונמדד לאחר זמן ונמצא חסר (גיטין לא:). **כל טהרות שנעשו על גביו.** כל תרומות וטהרות שנשתמשו בהן בכלים, ואנשים שטבלו מטומאתן באותו מקוה מעולם (שם). טהרות שנשתמשו בכלים שטבלו בו (נדה ב:). **בין ברשות היחיד.** בין שהמקוה ברשות היחיד, דקי"ל ספק טומאה ברשות היחיד ספיקו טמא (גיטין לא:). **בין ברשות הרבים.** בין שהמקוה עומד ברשות הרבים, דקי"ל ספק טומאה ברה"ר ספיקו טהור, הכא טמא, דלאו ספק הוא אלא ודאי כדמפרש טעמא לקמן בשמעתין (נדה ב:) דכי אמרינן ספק טומאה ברה"ר טהור היינו ספק נגע ספק לא נגע, דאיכא למימר לא נגע, אבל זה שהיה טמא ודאי ואתה בא לטהרו בטבילת ספק, אל תטהרנו מספק (גיטין לא:). **היה בודק את החבית.** טועמה אם היא בחזקתה שלא החמיצה (נדה ב:). נטל הימנה מעט והפריש ממנו תרומה ומעשר ושתה הימנו לידע אם היין הנותר בחבית טוב ושתה או ימכור משאר חביותיו מידי יום יום ויפריש מזה החבית לתרומה ולמעשרות תחתיהן, היום מפריש מעט לפי מה שימכור משאר חביותיו ולמחר מעט ואומר הרי תרומה ומעשר של זה שאני מוכר ושותה באותה חבית ולפיכך בודק, דאין מפרישין מן החומץ על היין דשני מינין הן אליבא דרבי בפרק המוכר את הספינה (פד:) אבל לרבנן לכתחילה אין מפרישין ואם עשה עשוי (רשב"ם ב"ב צו.). **להיות מפריש עליה.** כלומר להיות סומך עליה והולך ושותה שאר חביות ונותן עיניו בזו להפריש ממנה עליהם לאחר זמן, שהתרומה ניטלת במחשבה (נדה ב:). **ואחר כך נמצאת חומץ.** לסוף חודש או ב' חדשים (רשב"ם ב"ב שם). **כל ג' ימים ודאי.** פלוגתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי בב"ב בפ' המוכר פירות (צו.) ר' יוחנן אמר כל ג' ימים לאחר בדיקה ראשונה שמצאה בחזקתה ודאי יין ואם אמר בתוך ג' ימים הרי זו תרומה על אלו הסמוכים לה כולם מתוקנות, מכאן ואילך ספק ותרומה היא ויחזור ויתרום, וריב"ל אומר כל ג' ימים קודם בדיקה אחרונה שנמצאת חומץ ודאי חומץ, דכיון דעכשיו חומץ גמור הוא ודאי אין פחות מג' ימים שהתחיל להחמיץ, ואם עשאו בתוך אותן ג' ימים תרומה על מקום אחר אינו תרומה אליבא דרבי דאמר בהמוכר את הספינה (פד:) יין וחומץ שני מינין הן, דאי לרבנן הא קי"ל תרם מן הרעה על היפה תרומתו תרומה, מכאן ואילך למפרע ספק והויא זו תרומה ויחזור ויתרום, אלמא בין למר בין למר מספקינן ריעותא למפרע (נדה ב:). **ורמינן חבית אמקוה.** דהא תרוייהו איכא תרתי לריעותא (שם). **מאי שנא.** במקוה דמחזקינן למפרע טומאת ודאי ומאי שנא בחבית דקאמר ספק (שם).

עין משפט נר מצוה

צ א מיי' פ"ט מהלכות אישות הלכה ד סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לו סעיף ז:

צא ב (מיי' פ"ג שם הל' יד) [עי' מ"מ וכ"מ] סמג שם טוש"ע אה"ע סימן לז סעיף ה:

ג [טוש"ע שם סעי' ו]:

צב ד מיי' שם פ"ב הל' ב טוש"ע י"ד סימן רלד סעי' א בהג"ה:

צג ה מיי' פ"י מהלכות מקואות הל' ו טוש"ע י"ד סימן רא סעיף עא:

צד ו מיי' פ"ה מהל' תרומות הלכה כד:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה משום דגברא כו' מיוחסת נ"ל מיוחס זה וכ"ה בלשון הרע"ב במשניות:

◆

מוסף תוספות

א. ובלא קידשה עצמה כלל. תר"פ. ב. ואיכא תרתי לריעותא וכו', ולקמן מודה דאי איכא תרתי לריעותא לא חיישינן כמו גבי מקוה וחבית. שם. ג. דחומרא דאתי לידי קולא הוא ששורפין תרומה וקדשים. תוס' טוך. ד. בתוס' טוך ורשב"י תילו. גבי חבית נמי אתי לידי קולא דאימור נתקן ואתי לאפרושי מן החיוב על הפטור.

◆

תוס' ר"י הזקן

נותנים גט. אם באת להנשא לאחר. **ואם רצו וכו'.** ומיירי שהם רחוקים, [ס] אבל הם קרובים כגון שני אחים או אב ובנו (מאי) שניהם נותנים גט. **גמ'. בעיר.** בו ביום. **והרי היא בוגרת.** פר"ש בדקנוה מיד לדעת אם היא ברשות עצמה לקבל קדושיה ומצאנוה בוגרת. **הרי בוגרת לפנינו.** (ואין קדושיה) [וקדושיה] קדושין ואין חוששין לקדושי אביה. **אימת וכו'.** כלומר האי הרי היא בוגרת דקאמרת ר"ל שבדקנוה עתה שהביאה סימני בגרות וקסברי תרוייהו דהאי איזו סימניה דתנן פרק יוצא דופן [נדה מז, א] אצמל קאי ומסימני בגרות קאמר כלומר איזהו אות הבוגרת. באיזה זמן נעשו קדושין אלו ובדקנוה והביאה סימני בגרות. **אלימא בתוך ו' חדשים.** שבין נערות לבגרות. **בהא קאמר רב וכו'.** כדפרישנא לעיל לפיר"ש.